

Tiêu đề: Chuyển mình trong CMCN 4.0**Tác giả: Thùy Dung****Nguồn: Thời báo Kinh tế Sài Gòn đăng ngày 09/11/2017****Đường dẫn bài viết:** <http://www.thesaigontimes.vn/166402/Chuyen-minh-trong-CMCN-40.html>

Chuyển mình trong CMCN 4.0

Cách đây hơn một tuần, Adidas, tập đoàn đa quốc gia của Đức, đã công bố mẫu giày thể thao lấy cảm hứng từ thủ đô London. Điều đặc biệt, mẫu giày này được sản xuất gần như bằng robot tại nhà máy Speedfactory của hãng tại Đức. Một nhà máy tương tự cũng đang được Adidas xây dựng tại Atlanta, Georgia, Mỹ và sẽ sớm đưa vào hoạt động.

Sau London, Adidas có kế hoạch tạo ra các mẫu thiết kế giày được lấy cảm hứng từ các thành phố lớn khác như Paris, New York, Los Angeles, Tokyo và Thượng Hải từ các nhà máy nói trên.

Theo Reuters, Adidas đang gia công khoảng 600 triệu đôi giày và các mặt hàng quần áo, phụ kiện mỗi năm tại các nhà máy châu Á, trong đó chủ yếu là tại Trung Quốc và Việt Nam. Những nhà máy này đang sử dụng tới hàng triệu nhân công. Hiện Adidas mất trung bình 18 tháng để thiết kế, sản xuất và cung cấp sản phẩm tới người tiêu dùng nhưng hãng này mong muốn cắt giảm thời gian cung ứng hàng tới khách hàng xuống còn 45 ngày thông qua việc sử dụng các nhà máy Speedfactory nói trên.

Động thái mới này của Adidas cũng như nhiều thương hiệu thời trang nổi tiếng trên thế giới gần đây cho thấy xu hướng các công ty đa quốc gia đang dần dịch chuyển một phần hoạt động sản xuất của mình về gần hơn với thị trường chính nhằm cắt giảm thời gian cung ứng sản phẩm, giảm chi phí vận chuyển và ứng phó với xu hướng tăng lương ở khu vực châu Á.

Lợi thế lao động giá rẻ của Việt Nam dường như đang dần phai nhạt. Xu hướng các công ty đa quốc gia dịch chuyển sản xuất về nước của họ (*re-shoring era*) ngày càng rõ ràng. *TBKTSG* ghi nhận ý kiến của các chuyên gia liên quan trong lĩnh

vực công nghệ và kinh tế về hướng đi mới của nền kinh tế Việt Nam trước làn sóng cách mạng công nghiệp 4.0 (CMCN 4.0) đang ập tới.

Ông THẦN TRỌNG PHÚC, Giám đốc điều hành lĩnh vực đầu tư công nghệ - Quỹ VinaCapital

Nói tới CMCN 4.0 người ta sẽ nhắc tới hai xu hướng chính và đang phát triển rất mạnh, đó là tự động hóa bằng robot và trí tuệ nhân tạo. Hiện robot đã làm được rất nhiều việc

nhưng theo quan sát của tôi, robot có thể làm được một công đoạn rất giỏi mà chưa tích hợp được nhiều công đoạn như con người. Muốn một con robot làm được nhiều việc cùng một lúc thì phải có trí tuệ nhân tạo.

Tuy nhiên, để trang bị một con robot có trí tuệ nhân tạo như vậy chi phí rất cao. Do đó, các công ty muốn thay thế con người bằng máy móc sẽ nhắm tới sản xuất sản phẩm có giá trị cao, ví dụ như ô tô. Nhưng ở Việt Nam, các doanh nghiệp chủ yếu gia

STEM, KỸ NĂNG CẦN THIẾT CỦA NGƯỜI LAO ĐỘNG

Đối thoại toàn cầu: “Tương lai công việc là tương lai mà chúng ta muốn” do Tổ chức Lao động quốc tế (ILO) tổ chức vào tháng 4 vừa qua tại Geneva quy tụ các nhà kinh tế hàng đầu thế giới, các lãnh đạo các quốc gia và các trường đại học để bàn về tương lai của thị trường lao động trước cuộc CMCN 4.0.

Theo báo cáo tóm tắt các kiến nghị diễn ra trong hai ngày đối thoại, các nhà kinh tế cho rằng, kỹ năng là chìa khóa quan trọng để đảm bảo người lao động không bị đứng bên lề thị trường việc làm trước sự thay đổi do CMCN 4.0 tạo ra.

Báo cáo cho thấy, tiến bộ về công nghệ sẽ làm gián đoạn thị trường lao động và làm thay đổi tất cả các loại hình công việc hiện nay, cách thức mà công việc đó được vận hành. Do đó, kỹ năng người lao động cần có để thích ứng với nhu cầu tuyển dụng cũng sẽ thay đổi theo. Điều này nhấn mạnh vai trò của các trường đào tạo và các nhà hoạch định chính sách.

Các trường đại học, trường đào tạo nghề cần phải theo kịp trước tốc độ thay đổi công nghệ, qua đó thay đổi lại chương trình đào tạo cho sinh viên và người lao động để đào tạo cho họ những kỹ năng mềm cần thiết như giao tiếp, sáng tạo, làm việc nhóm, quản lý... Đây là những kỹ năng mà máy móc khó lòng thay thế được, đồng thời cũng là kỹ năng giúp người lao động có thể dễ dàng chuyển đổi từ ngành này sang ngành khác. Ngoài ra, các trường cũng nên đào tạo cho sinh viên và người lao động các kỹ năng về tin học, số hóa, kỹ năng lập trình máy tính và khoa học máy tính, cũng như khả năng tương tác với máy móc. Đây có thể là những kỹ năng phổ biến xuyên suốt hầu hết các công việc trong tương lai.

Nhiều ý kiến cho rằng, đào tạo nghề nên được thực hiện theo hướng cung cấp các kỹ năng rộng thay vì những kỹ năng hẹp chỉ phục vụ cho một vị trí công việc nhất định, những vị trí có thể thay đổi hoặc biến mất trong tương lai. Giáo dục toàn diện, ví dụ giáo dục đại cương (*liberal arts*), có thể trang bị cho sinh viên những kỹ năng linh động và giúp cho họ có thể thích ứng với những thay đổi của thị trường lao động. Do đó, các kiến thức liên quan tới phương pháp giáo dục STEM (khoa học, công nghệ, kỹ thuật và toán học) có thể giúp người lao động đáp ứng nhu cầu tuyển dụng trong tương lai.

Tiêu đề: Chuyển mình trong CMCN 4.0

Tác giả: Thùy Dung

Nguồn: Thời báo Kinh tế Sài Gòn đăng ngày 09/11/2017

Đường dẫn bài viết: <http://www.thesaigontimes.vn/166402/Chuyen-minh-trong-CMCN-40.html>

Việt Nam vẫn còn thời gian chuẩn bị cho làn sóng công nghệ mới và nên tập trung đầu tư vào công nghiệp phụ trợ cho các ngành như sản xuất điện thoại, xe hơi.
Ảnh: QUỐC HÙNG

công các sản phẩm có giá trị thấp như dệt may, da giày. Sản phẩm có giá trị cao nhất là điện thoại cũng chỉ có giá vài trăm đô la Mỹ.

Theo tôi, Việt Nam có thể bị ảnh hưởng khi các doanh nghiệp FDI rút một phần sản xuất về nước của họ nhưng mức độ sẽ không lớn. Mặt khác, các nhà máy của Trung Quốc đang trang bị robot rất mạnh vì vậy những công việc mà không cần robot làm sẽ dần dịch chuyển sang các nước có chi phí sản xuất vẫn thấp, trong đó có Việt Nam. Nên số việc làm mất đi sẽ được bù đắp một phần bởi xu hướng dịch chuyển nhà máy từ Trung Quốc.

Còn đối với xu hướng bảo hộ, tôi chưa thấy các quốc gia đang rầm rập đưa sản xuất về nước. Chính phủ một số nước muốn đưa sản xuất về nước của họ nhưng các doanh nghiệp mới là người đưa ra quyết định cuối cùng. Nếu đưa về nước mà chi phí sản xuất tăng cao, không bán được hàng thì chính doanh nghiệp là người chịu thiệt. Các doanh nghiệp chỉ chuyển hoạt động về nước khi chính phủ bỏ tiền mua chuộc các doanh nghiệp đem sản xuất về thông qua ưu đãi. Mà

không có chính phủ nào đủ tiền để đưa hết sản xuất về nước họ cả.

Nói như vậy để thấy rằng Việt Nam vẫn còn thời gian để chuẩn bị. Nhưng nếu chúng ta chỉ được giao những công việc đơn giản, có giá trị thấp thì nền kinh tế sẽ không có động lực phát triển và leo lên chuỗi giá trị cao hơn trong chuỗi giá trị toàn cầu.

Theo tôi, ngay từ bây giờ Việt Nam nên tập trung đầu tư vào công nghiệp phụ trợ cho các ngành như sản xuất điện thoại, xe hơi. Ngoài ra, ngành công nghiệp đóng gói cũng có thể tập trung đầu tư. Hiện nay, các doanh nghiệp nước ngoài vào Việt Nam mua nông sản với giá rất rẻ, sau đó họ mang về nước đóng gói và bán ra với mức giá cao. Do đó, nên có chính sách hỗ trợ những doanh nghiệp trong ngành này tự động hóa ngay từ bây giờ để có thể gia nhập vào chuỗi giá trị cao hơn.

Ông JOHN HAWKSWORTH, chuyên gia kinh tế trưởng của PwC

Chi phí lao động của Việt Nam, dù đã tăng đáng kể trong thời gian qua, vẫn còn tương đối thấp so với Trung Quốc và thấp hơn rất nhiều so với

các quốc gia phát triển khác như Mỹ, Nhật Bản và các nước châu Âu. Do đó, dù có cuộc CMCN 4.0 nhưng Việt Nam có khả năng vẫn duy trì lợi thế lao động giá rẻ trong nhiều năm nữa. Nhưng có điều, lợi thế này sẽ ngày càng giảm theo thời gian.

Do đó, trong dài hạn, Việt Nam sẽ cần phải chuyển dịch sang sản xuất trong các lĩnh vực sử dụng ít lao động hơn, cùng với đó là áp dụng công nghệ tự động hóa tiên tiến như trí tuệ nhân tạo, robot để có thể theo kịp các đối thủ cạnh tranh quốc tế. Việt Nam nên đón nhận cuộc CMCN 4.0 như là một cơ hội hơn là thách thức.

Về xu hướng bảo hộ, theo tôi, khi nói tới xu hướng này người ta sẽ nhắc nhiều hơn tới Mỹ mà không phải là châu Á nơi đang đạt được những bước tiến đáng kể để trở thành khu vực thương mại tự do ASEAN và hơn thế nữa. Hiện châu Á vẫn đang tiếp tục duy trì là một phần phát triển năng động nhất trong nền kinh tế thế giới. Điều này sẽ tạo ra cơ hội to lớn cho các công ty Việt Nam tận dụng thị trường châu Á ngay cả khi xuất khẩu sang Mỹ gặp phải một số rào cản nhất định.

Tiêu đề: Chuyển mình trong CMCN 4.0

Tác giả: Thùy Dung

Nguồn: Thời báo Kinh tế Sài Gòn đăng ngày 09/11/2017

Đường dẫn bài viết: <http://www.thesaigontimes.vn/166402/Chuyen-minh-trong-CMCN-40.html>

Trước cuộc CMCN 4.0, nhiều người lo ngại công nghệ mới sẽ thay thế hàng loạt lao động nên đã có những đề xuất đánh thuế việc áp dụng công nghệ để làm chậm lại quá trình thay thế lao động. Số tiền thuế thu được dùng để đào tạo và đào tạo lại nguồn nhân lực. Tuy nhiên, theo tôi, đánh thuế lên robot hay trí tuệ nhân tạo không phải là một ý tưởng hay vì nó sẽ làm méo mó quyết định đầu tư và nếu được áp dụng tại Việt Nam, nó có thể làm chậm lại quá trình tăng năng suất, hiệu quả sản xuất mà những công nghệ mới có thể mang lại.

Một cách tiếp cận tốt hơn là hỗ trợ những công nghệ mới phát triển và áp dụng tại Việt Nam. Điều này sẽ thúc đẩy tăng năng suất bình quân, thu nhập và thịnh vượng chung của cả nước trong dài hạn. Nhờ vậy, nguồn thu từ thuế cũng sẽ tốt hơn để có thể tái sử dụng cho đào tạo và đào tạo lại lao động những kỹ năng phù hợp với công nghệ mới. Nguồn thuế này cũng có thể được sử dụng để hỗ trợ mạng lưới an sinh xã hội tốt hơn cho những người khó hòa nhập được với sự thay đổi công nghệ này.

LAWRENCE JEFF JOHNSON, Phó vụ trưởng Vụ Nghiên cứu, Tổ chức Lao động quốc tế (ILO)

Cuộc CMCN 4.0 sẽ thay đổi tính chất công việc cũng như nền kinh tế của các quốc gia. Với sự phát triển của trí tuệ nhân tạo, robot, xu hướng chuyển dịch sản xuất và dịch vụ về gần hơn với khách hàng sẽ diễn ra. Ngay cả lĩnh vực nông nghiệp, lĩnh vực được coi là thế mạnh của Việt Nam, nhu cầu của người tiêu dùng hiện nay cũng đã thay đổi, họ muốn tiếp cận với sản phẩm nông nghiệp tốt hơn cho sức khỏe, cho môi trường và ít chi phí vận chuyển... Tôi nghĩ sự chuyển dịch này (*re-shoring*) sẽ

là xu hướng lớn trong tương lai vì hai lý do: tốt hơn cho môi trường và ứng phó nhanh hơn với nhu cầu khách hàng. Tuy nhiên, có một điều chắc chắn rằng xu hướng này không diễn ra quá nhanh và Việt Nam vẫn còn thời gian để chuẩn bị.

Trong nhiều thập kỷ qua, Việt Nam đã tham gia vào chuỗi giá trị toàn cầu và lấy xuất khẩu làm động lực tăng trưởng nhưng đây lại là chuỗi giá trị mang tính rủi ro cao, dễ tổn thương như dệt may, điện tử và nhiều ngành thâm dụng lao động khác - những ngành dễ bị thay thế bởi máy móc.

Do đó, để giảm thiểu tác động, Việt Nam cần phải xem lợi thế so sánh của mình là gì. Giống như các nước ở khu vực ASEAN khác, lao động sống phần lớn dựa vào nông nghiệp và tôi nghĩ đây vẫn sẽ là lợi thế cạnh tranh của Việt Nam. Bên cạnh đó, ngoài việc thúc đẩy xuất khẩu, Việt Nam nên xây dựng cho mình một mô hình kinh tế cân bằng hơn, đó là thúc đẩy tiêu dùng nội địa khi thu nhập khả dụng của người dân trong nước đã cao hơn trước rất nhiều. Đây là sự dịch chuyển mà Trung Quốc và nhiều quốc gia khác đã thực hiện nhiều năm qua.

Để ứng phó với sự thay đổi mới, theo tôi, mọi thành phần trong xã hội đều phải chủ động tham gia đối thoại, từ Chính phủ, các hiệp hội ngành nghề đến cả người lao động. Chúng ta cần sự tham gia của cả xã hội để bàn về mô hình kinh tế và công việc trong tương lai theo hướng bền vững. Phải đảm bảo rằng, công việc trong tương lai là công việc mà chúng ta muốn. Chúng tôi đang thực hiện báo cáo về tương lai của thị trường lao động để có cái nhìn tốt hơn về tác động của xu hướng này tới mô hình kinh tế và việc làm.

THÙY DUNG thực hiện